

som en Forbryder, det var, at jeg opfattede ham som en Svindler af første Skuffe, der lærte Befolkningen at tilside sætte alle Hensyn for at vinde frem, for at skaffe sig Fordele, for paa den ene eller den anden Maade at lade sine Interesser være afgørende for sine Handlinger. Jeg havde Indtrykket af, at han i den Retning demoraliserede Befolkningen, og naar jeg i det Par Ord, jeg sagde ved første Behandling af Finansloven i Fjor, spaaede, at hans Forbliven ved Magten vilde virke demoraliserende i Befolkningen, i Ministeriet, i Rigsdagen, saa mente jeg det egentlig ikke som en Spaadom, men som en Udtalelse af en Kendsgerning, jeg allerede havde lagt Mærke til, og som jeg vilde advare mod at fortsætte. Jeg vidste intet om Alberti, der gjorde ham til en Forbryder. Jeg troede, han var klog nok til med den Natur, han havde, at holde sig paa den rette Side af Tugthuset. Jeg støttede mig i saa Henseende til en for ham karakteristisk Ytring, som jeg maaske maa nævne i denne Sammenhæng, et bevinget Ord i Lighed med et andet bevinget Ord af ham, jeg nævnede forleden. Dette bevingede Ord lyder saaledes: „Moral? Jeg kender ingen anden Moral end Straffeloven.“ Derfor troede jeg, han kendte den Moral og havde holdt sig paa den rette Side af den. Der forelaa for mig intet andet, end hvad der forelaa for alle. Jeg saa blot anderledes derpaa; jeg fortolkede det anderledes end de, der ikke vilde lukke deres Øjne op for den ejendommelige Maade, Alberti optraadte paa, ikke alene her i Rigsdagen, men alle Vegne. Jeg hørte den ene Dag efter den anden smaa eller større Træk af hans Administration, af hans Optraeden overfor Befolkningen, den Slags Ting, som man ikke træder op i et Parti og fortæller, men som bidrage til at give et Indtryk af Mandens Karakter, og paa Grundlag af alt sligt var det, jeg dannede mig mit Billede. Og Indtrykket af den Demoralisation, han bredte om sig, steg netop, da det Brud var sket indenfor Reformpartiet, efter hvilket, jeg ikke længere mente at kunne være Medlem deraf. I de 3 sidste Aar har det forekommet mig, at jeg har set de onde Virkninger af hans hele Færd langt stærkere træde frem end i Aarene forud. Det er maaske ogsaa Grunden til, at det ærede Medlem ikke i den Tid, jeg var Medlem af Reformpartiet, har set mig træde stærkere op, end jeg gjorde den Gang. Saaledes var min Opfattelse af Alberti: at han lærte Befolkningen inden-

for Lovens Grænser at bryde med alle de Hensyn, der ellers tages Mand og Mand imellem. Det var det, der efter min Mening gjorde ham til den farlige Mand.

Lige overfor den ærede Konseilspræsident mener jeg ogsaa, uagtet det allerede er gjort, at maatte udtale, at jeg ikke synes; det er heldigt at sige; at vel kan man ikke regere udenom Bønderne, men man kan nok regere udenom Københavnerne. Jeg anerkender, at Konseilspræsidenten fjøede til, at det var ikke hans Ønske, og det tror jeg heller ikke. Men jeg synes heller ikke, man kan sige, at man kan regere udenom København, uden at man dermed mener, at man kan regere uden at tage Hensyn til Folkets samlede Interesser. Mener man det, kan man naturligvis regere udenom København. Men i det Øjeblik, man som Regering føler, at man repræsenterer det hele Folk, paa samme Maade som en Rigsdagsmand repræsenterer ikke blot dem, der have stemt paa ham, men hele sin Valgkreds — i det Øjeblik, det er Udgangspunktet, kan man ikke regere udenom København, ikke regere udenom de Interesser, som en Fjerde—Femtedel af Befolkningen naturligt maa gøre Krav paa at se varetagne.

Jeg er mig ikke bevidst, at vi københavnske Repræsentanter ere traadte saaledes op, som det er blevet sagt, at vi kun have øvet gold og hensynsløs Kritik, som der maa tages Afstand fra. Jeg har i min Erindring et Indtryk af, at vi have staaet Side om Side med det Parti, vi den Gang tilhørte, at vi have gjort, hvad vi have kunnet, for at bane Vejen netop for dets Tanker, at vi med den Arbejds-kraft, der har staaet til vor Raadighed, have søgt at give vort Indskud, og at vi mangan en Gang have set bort fra vore særlige københavnske Interesser for at følge det, som Partiet mente var Landets fælles Interesse. At Kritikken er kommen stærkere frem, efter at Sprængningen af Partiet har fundet Sted, følger jo af Sagens Natur; efter vor Formening er Partiet jo blevet et andet efter den Tid, har faaet en snævrere Horisont. Det er vort Indtryk. Og der har da intet underligt været i, at vi, hvor Anledning dertil har været, have peget paa de Punkter, hvor vi have ment, at Blikket ikke rakte vidt nok. Men en gold og hensynsløs Kritik, der ikke vilde noget positivt, er jeg mig bevidst, at vi københavnske Rigsdagsmænd ikke have øvet her i Tinget. At der i Pressen paa et eller andet Sted kan være kommet uover-